Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Nota actief openbaar
Ja

DG Openbaar Bestuur & Democr Rechtsstaat
DGOBDR-BFR-Regelg. Toezicht & Monitoring

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
[redacted]

Datum
29 september 2026

Onze referentie
2026-0000529974

Bijlage(n)
3

nota

Kamerbrief Integrale Overzichten

Aanleiding

Hierbij ontvangt u de Kamerbrief met het Integraal Overzicht Financiën Gemeenten en het Integraal Overzicht Financiën Gemeenten voor zowel de Eerste als de Tweede Kamer. Deze geven een beeld van de financiële positie, inkomsten en uitgaven van decentrale overheden, alsmede het oordeel van de accountant over de jaarrekening over 2025.

Deze overzichten komen voort uit een toezegging die is gedaan tijdens het Eerste Kamerdebat op 11 mei 2021 over de verhouding centrale en decentrale overheden.[1] In 2022 is het overzicht voor gemeenten voor het eerst verzonden; daarbij is ook toegezegd dat deze jaarlijks wordt toegezonden.[2] Sinds 2023 wordt ook een overzicht voor provincies verzonden.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd om de brief, die mede namens de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst is, aan de Tweede Kamer te ondertekenen en deze brief tevens ter kennisname aan de EK te sturen.
- De brieven zijn ambtelijk afgestemd met FIN en worden parallel aan de Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst als medefondsbeheerder voorgelegd.
- Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze nota of de overzichten dan kunt u die schriftelijk met ons delen.

Kern

- Met de integrale overzichten bieden we de Kamers in één document informatie die daarvoor op verschillende momenten tijdens het jaar werden gedeeld (ad hoc brieven, antwoorden op Kamervragen, Kamerbrief verantwoording, Onderhoudsrapport Specifieke Uitkeringen[3]). Dit biedt overzicht en kan hiermee ook een agenderende werking hebben. De begeleidende Kamerbrief behandelt de belangrijkste punten.
- De brief bouwt voort op de uitkomsten van de verkenning monitoring die in de Kamerbrief Werken aan Balans[4] zijn aangekondigd. De Integrale Overzichten van volgend jaar zullen worden verrijkt met de uitkomsten van deze verkenning.

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 35 925 B, nr. 20
[2] Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 36 200 B, nr. 10
[3] Nu moet het Onderhoudsrapport Specifieke Uitkeringen volgens de Fvw nog vóór 1 juni naar de Kamer worden gestuurd. Dit gebeurt nu ook, in het Integraal Overzicht staat e.e.a. wel uitgebreider. De plicht wordt met de herziening uit de wet gehaald.
[4] Kamerstukken II 2026-2027, 2026 Z20081

DG Openbaar Bestuur & Democr Rechtsstaat
DGOBDR-BFR-Regelg. Toezicht & Monitoring

Datum
29 september 2026

Onze referentie
2026-0000529974

- Er zal overzicht worden gegeven van de beleidsvrijheid van de verschillende taakvelden, waarin gemeenten respectievelijk provincies activiteiten ondernemen. Dit zal worden verbonden aan de lastenontwikkeling op die taakvelden. Ook zal een toevoeging worden opgenomen over het nieuwe instrument van de balansscan.
- Daarnaast plaatst de Kamerbrief de resultaten van gemeenten in het perspectief van lopende discussies over de gemeentefinanciën.
- Gemeenten boekten in 2025 een positief exploitatieresultaat van zo'n € 3,2 mld. Dit is het zesde jaar op rij dat ze een overschot boeken, mede als gevolg van achterblijvende uitvoeringskracht in relatie tot het takenpakket. Door de positieve resultaten, en door stijgende investeringen, blijft de gezamenlijke solvabiliteit rond de 40 procent, hoger dan enkele jaren geleden.
- Provincies boekten een overschot van € 561 mln. Hun gezamenlijke solvabiliteit daalde naar 68 procent als gevolg van het aantrekken van leningen voor investeringen.
- De Kamerbrief gaat nader in op de signalen over de achterblijvende uitvoeringskracht bij gemeenten en behandelt de belangrijkste punten uit de integrale overzichten op het gebied van de financiële positie.
- Ook licht de Kamerbrief nader toe, waardoor gerealiseerde resultaten van gemeenten (positieve saldi) afwijken van wat wordt begroot (negatieve saldi). Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat gemeenten meer uitgeven aan externe inhuur dan begroot, maar weer minder kapitaallasten realiseren dan ze begroten (voor investeringen). De investeringen bij gemeenten stijgen overigens wel sneller dan in het verleden. Deze verdieping is gedaan in het kader van doorontwikkeling en verrijking van het Integraal Overzicht.

Toelichting
Politieke context
Conceptversies van de Kamerbrief en de Integrale Overzichten zijn ter inzage gedeeld met VNG en IPO.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief TK Integraal Overzicht Financiën Gemeenten en Provincies 2026	
2	Brief EK Integraal Overzicht Financiën Gemeenten en Provincies 2026	
3	Integraal Overzicht Financiën Gemeenten 2026	
4	Integraal Overzicht Financiën Provincies 2025	

DG Openbaar Bestuur & Democr Rechtsstaat
DGOBDR-BFR-Regelg. Toezicht & Monitoring

Datum
29 september 2026

Onze referentie
2026-0000529974